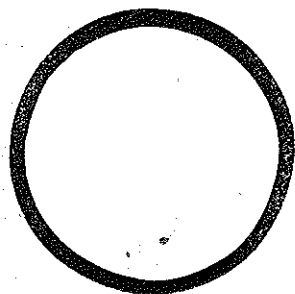

Kisboc

487607

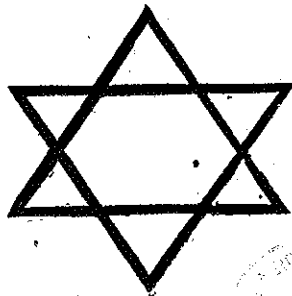
5685. Ijjar hó

I. évfolyam. 2. szám

HASSEMMES

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Utan. Ujan. ...
Nr. 924 1006

Szerkeszti a HITHABRUTH ADONITH BARISSIA BRASOV.
KÉZIRAT GYANÁNT.

Vezérszózat

„Hasemes“, a nap, örök meleg kiapadhatatlan tűz, minden emberi életnek forrása. Cion örök vágyakozás, örök ima, zsidó boldogság szikla vára, csepegtess belénk ősi tradíciónk szent áhitatát, hogy fajiságunk teljes öntudatával dolgozhassunk érted.

Ifjuság, csodálatos energiák és kavargó indulatok fegyvertára, lobogtasd engesztelhetetlen és meg nem alkuvó göggel az eszme zászlaját.

Avivák és Barissziánusok, zsidó lányok és zsidó fiúk, nekünk már kitérte titokzatos belsejét az idő, nekünk már nem ideál hanem valóság az eszme, bennünket már nem érhetnek meglepetések és csalódások. Mi már Cion katonái vagyunk és nekünk parancsol az évezredek tan, nekünk parancsol legfőbb hadurunk az eszme.

Legyetek kitartók, legyetek megértők önmagatokkal szemben.

Ne vesztsetek el munkedvetek, ne felejtkeztek meg arról, hogy új-ősei lesztek egy népnek, mely lezárta a galut kapuját és elment chalucnak ősei földjére, hogy folytassa ott, ahol ők kétezer év előtt elhagyták.

Kétezer év után mi következünk, közben rettenetes tátongó úr, tarkítva szomorú kísérletekkel, a galut kísérleteivel. Harminc és egynehány nemzedék után nekünk jutott Isten különös kegyelméből az a szerencse, hogy visszatérhessünk őseink földjére és felépíthetjük Jákób házát Kanaánban. Mivel érdemeltük ki ezt a kiválasztottságot mennyivel vagyunk jobbak mint apáink, nagyapáink, dédapáink és fel harmincnégy nemzedéken keresztül, kik a Gálutban éltek letargikus életüket. Miért, hogy nekünk adatott meg annak lehetősége, hogy zsidó földön zsidó nap alatt, zsidó kulturában és szellemben, szabadon élhetjük le életünket? Miért?

Ne keressük az okot, misszió ez nekünk, hogy megváltói lehetünk önmagunknak és a zsidó népnek.

Érezzétek ennek súlyát, érezzétek ennek fontosságát, érezzétek mindazt a megbocsátást, ami ebből a lehetőségből kisugárzik és akkor hivatásszerűen bátran új nemzedékhez méltóan, oldjátok meg a problémákat. Akkor nem támad fel bensőtökben kételkedő bizonytalanság, önmagatokat marcangoló kérdés, talán nem mi vagyunk az igaziak, talán nem mi vagyunk a kiválasztottak?

Csak tőlünk, mai zsidó ifjuságtól függ, hogy új-ősei vagy korcsai leszünk egy nagy népnek.

Sugár László.

Neveljük chalucokat !

Az alábbi cikket Barissziánk egyik chavérja írta lapunk részére. Nehány héttel ezelőtt tért vissza Erec Jisraélből, ahol két hónapi tanulmány uton volt. Ezernyi impressziót hozott magával és nagy idealizmusa mellett is realis szempontból dolgozta fel ezeket. Jelen cikke a nagyon aktuális chaluc-nevelés problémáját tárgyalja.

A „România“ fedélzetén láttam először életemben hamisítatlan, valódi élő chalucot. Annyit olvastam és hallottam róluk — mindig csak jót, olyant, amire tudom, hogy — csak kevesen az emberek közül képesek: határtalan idealizmust, ideálok valóra váltását — hogy most szemmel-füllel figyeltem rájuk, hogy lássam, mi teszi bennük a „chaluc“-ot, mi teszi, hogy mindig különbeknek tartom őket, mint magamot s mint millió hétköznapi embertársamat.

A legjellegzetesebbnek azt találtam bennük, hogy héberül beszélnek. Nem társalgási gyakorlatképpen, hanem *beszélgetnek* héberül úgy, mint mi magyarul, vagy az ő hazájukbeli társaik jiddisül, vagy lengyelül és oroszul; ők csak héberül egymásközött és nem hozájuk tartozókkal egyformán csak héberül. S palesztinai tartózkodásom alatt is úgy láttam, hogy ez az ő héber beszédük teszi azt, hogy a chaluc a legkülönb ember ott kint is. Nem az, hogy héberül beszélnek, hanem mindaz bennük, aminek természetes folyamánya, következménye, hogy ők csak héberül beszélhetnek.

Már magában véve az, hogy nemcsak hogy tudnak héberül, hanem a héber szóval az ajkukon jelennek meg — tömegesen — a hájón, s innen kiinduló chaluc — életük további folyamán: a kikötőben, majd Erec-Jisraél városaiban, az utcákon, a hivatalokban, az üzletekben, a műhelyekben, a munkatelepeken, mindenütt; ez magában véve értékesé teszi őket a jisuv szempontjából.

S az az elhatározottság, amely akaraterőt, kitartást és szorgalmat ad ahhoz, hogy így megtanulják a héber nyelvet és leszokjanak anyanyelvük, a jiddis, használatáról, az termeli ki belőlük mindazokat az értékeket is, amelyek a chalucot a hétköznapi emberek fölé emelik és amelyek nélkül a

cionista eszme semmi körülmények között sem volna megvalósítható. Sem politikai szerződések, sem milliárdok (fontokban) nem volnának képesek megteremteni Erec-Jisraélben azt, amit a chalucok — politika és pénz nélkül talán sokkal lassabban és több áldozattal, de egyébként ezek nélkül is megteremtenek: zsidó, hamisítatlan, nemzeti értelemben vett zsidó életet.

Erec-Jisraélnek ahhoz, hogy azzá legyen, amivé a cionizmus tenni akarja, szüksége van: közbiztonságra, zsidó földtulajdonra, tőkére, zsidó munkaerőre és zsidó, azaz héber kulturára. Ebből mindazt, amit nem lehet pénzzel megvalósítani, a chaluc adja az országnak. A cionista mozgalom vezetői már régóta és sokszor hangoztatták: ha csak pénzen mulnék, akkor a probléma már nagyon régen meg volna oldva. Ha nem is könnyen, de akadtak volna emberek, akik a szükséges milliárdokat adták volna. De — a pénz a kisebbik problémája volt Erec-Jisraélnek. Chalucok kellett, akik minden elképzelhető fizikai munkát, amelyre egy évezredek át pusztított, zsarolt, elhanyagolt és elnéptelentett országnak szüksége volt, szolgáltassák és chalucok kellett, akik héber kulturát vittek magukkal és ápolták, fejlesztették azt ott tovább.

Amig báró Hirsch (Jca) és báró Rothschild *csak* pénzt tudtak adni Erec-Jisraélba, addig bizony nagyon vigasztalanok voltak a kilátások. Csak amikor az orosz-zsidó intelligencia ifjai kivitték az ő emberi mértékkel fel nem mérhető idealizmusukat és izmos karjaikat, akkor kezdett nyoma lenni annak, hogy ott zsidó munka folyik. Egy sajátságos háboru, honszerző háboru folyt: a szó legszorosabb értelmében, egyik kézben a kard és a másikban az eke vagy a csákány; és nem hátul felállított gépfegyverek kergették az embereket... Generációk pusztultak bele és jöttek frissek a helyükbe... És az általuk végzett munkára való hivatkozással szereztek meg Weizmann és Szokolov Erec-Jisraélt a zsidóságnak. És a chalucok teljesítményeinek láttára csapták össze most leg-

utóbb is a kezeiket Lord Balfour és Sir Alfred Mond és a többiek. Bizony, nem csak pénzzel, hanem elsősorban a chalucok véres verejtékével foglaltunk el minden talpalatnyi helyet és fogunk elfoglalni tudni ezután is minden dunánnyi területet. A külső, a nem-zsidó, az angol segítség legfeljebb csak anynyiból ha áll, hogy *ők* nem veszik el tőlünk azt amit mi megszerzünk magunknak.

Ahoz, hogy valaki igazi chaluc lehessen, éveken át tartó előkészületek kellenek; jól megfontolt elhatározás után becsületlenül véghezvitt testi és lelki, fizikai és szellemi tréning kell. S a nehéz chaluc életnek egyetlen földi jutalma pusztán és éppen csak az, hogy: chaluc lehet. A legkülönb a kiválasztottak népe között.

Mindezeket azért mondom el, mert tudom, hogy Erdélyből is ment ki jó egynéhány fiatal ember, akinek egyrésze bizony nem érdemli meg a chaluc nevet. Én magam látam kint egy kettőt ezek közül. Mert nem

méltó a chaluc névre mind, aki pénz nélkül és azzal az elhatározással megy ki, hogy ott fizikai munkát fog végezni; ahoz, hogy valaki joggal chalucnak mondhassa magát, még nagyon sok egyéb is kell...

S a mi erdélyi, nemzeti alapon álló zsidó ifjusági szervezeteinknek a feladata volna, hogy chalucokat neveljenek, olyanokat, akit *mint chalucok*, megbecsülést szereznek otthon az „erdélyi zsidó” vérnek; mert bizony — hiába tagadnók — valami nagy becsületünk nincs nekünk odakinn...

Hangsúlyozom: chalucaink nincsenek kinn. Ez nem jelenti persze azt, hogy az erdélyi kivándoroltak között is ne volna, még pedig nagyon szép számmal, szorgalmas, dolgozó, igen jól használható elem. Éppen csak hogy nem „chalucok”

Legközelebb megfogom kísérni leírni, hogy — az én megfigyelésem szerint — hogyan élnek a chalucok Erec-Jisraeiben.

K. B.

A héber nyelv sajátosságairól.

Elet és halál a — nyelv hatalmában.
„Salamon példabeszédei.”

הַחַיִּים וְהַמּוֹת בְּיַד הַלְשׁוֹן

A zsidó faji öntudat ébredésének természet-szerű kísérője lett a saját kultúrája építésére és fejlesztésére törekvő zsidó génius. Holtnak vélt eleme: a héber nyelv ujjáéledt írók tollán s a nép ajkán és elétárja a zsidó szellemi termékek kétezeréves gazdaságát. Ime, ma már világszerte tudják, hogy ez a mi nyelvünk — élő nyelvünk —, mely erős tud lenni mint az acél és hajlékony mint fiatal ág, olykor keserű és fájó mint galut-hunk, de csengő és vidám is mint jezeeli pacsirták éneke.

Ki a héber nyelv jellegzetességét megértéssel vizsgálja, észreveszi rövid, tömör és könnyed alakjának páratlan előnyeit, nemkülönben dús és választékos szókincsét, mely úgy a poézisre, mint a tudományos fejtegetésre és bölcselkedésre egyaránt alkalmassá teszi. Szükséges-e megemlíteni ó és új költőink örökbecsű dalait, a humanizmust szülő bibliák tartalmát, mindenkori gondolkodóink héber műveit? Hogy nyelvünk folyó beszédben oly praktikussá és élénké válik, különösképp nemesen egyszerű szóképzése valamint

idő felcserélhetőségének köszönhető. Egy-egy szóval egész mondatokat képes kinyilvánítani, pl.

וְהָרַךְ

és ő menni fog, vagy:

יִשְׁמְעֵנִי

ő minket meg fog hallgatni. Egyes fogalmak kifejezésére egy nyelv sem bír annyi szóval, mint a héber, pl. o. remél

חֵבְרוֹתַי, קוּהַ מְצַפֵּת

szabadság:

דְּרוֹר, חֵירוּת, חֶפֶשׁ

öröm:

שִׂשׂוֹן, שִׂמְחָה, מְשׁוֹשׁ, חֵדוּד, דִּיצְהַגִּילָה, רִנָּה

Ez utóbbi példában a fokozatos variációju örömmegnyilatkozás szubtilis megkülönböztetése külön is figyelemre méltó.

Ily rokonértelmű szavakkal kapcsolatban említendő azok, melyek nem csupán rokonhangzásuknál de asszociációs fogalmaiknál fogva is egytűvé tartozók. Bennük a héber nyelv egyik sajátosságos grammatikai szerkezete mutatkozik, mely

valamely közös tulajdonságu szavakat értelemszerűen egyazon szótörzssel alkot. Így a

לָבָן

„fehér“ melléknévnek törzsét benne találjuk

לְבָנָה — fehér hold,

לְבָנוֹן — fehér - azaz hótakart - Livanon,

לְבוֹנָה — fehér színű tömjén

és

לְבֵנָה — fehér színű bokor

főnevekben. Mint látható, a héber szavak egyik érdekes sajátága, hogy az illető tárgy, avagy személy, lényeges jellemzését foglalják magukban. Nyelvünk eme tendenciája különben az ethymologiai szóösszetételekben és szóképzésben is mutatja hatását. Gondoljunk

ירושלם

azaz „béke városa“ ily elnevezését okozó legendájára,

מישה

„vizből kihuzott“ bibliai elbeszélésére,

יריחו

„illatos hely rózsáira“ stb. stb. szavakra. Erec Jisrael épülő kolóniáinak nevei sokatmondásukban egymással vételkednek.

Ósi-uj nyelvünk egyik további jellegzetessége, hogy az emberek közti vérbeli rokonviszonynak fogalmát egészen más fogalmakra ruházza át, melyek szavaiknak így új értelmet kölcsönöznek. Leggyakoribb a szülő és gyermek közti viszony használata; így

בן התערבות

szó szerint: „kezesség fia“, tuzst,

בת עין

„a szem leánya“ szemgolyót jelent. Kor tekintetében kiki évszámának fia, pl.:

בן תשע שנים

9 éves, míg az egyéves gyermek:

בן שנתו

„évének fia“. A magyar és más nyelvben használt „szerencse fia“, halál fia“ eredetileg nyilván a mi nyelvünkben

בר מזל, בן מות

találtnak.

Hasonlóképeni fogalomátvitelre az emberi test végtagjainak nevei is használatnak;

יד

alatt nemcsak kezét, de tárgyak fogóját, tengelyét oldalt, részt és végül helyet is értünk, valamint

כף

(homoru) tenyer, kanalat is jelent. Egyébként a testrészek nevei azok funkcióját is szimbolizálhatják, így a kéz erőt és hatalmat, a szem látást, a fül hallást.

Maga az ember és élete, valamint az őt környező természet szólásmódok és hasonlatok keletkezésére ad alkalmat, melyekben mintegy mindennapi gondolkodásmódjának tükörképét leljük. Természetes, hogy nálunk e téren elsősorban az ős héber nyelvéről lehet szó, kiknek nemzeti életük eredeti színterén, saját földön és milióban, gondolkodás- és beszédmódjuk is egyéni karakterrel bírt. Ha ezeket közelebbről szemügyre vesszük, ősi szokások és felfogások produktumára akadunk. Legjellemzőbb talán az extrem tulajdonságok és mértékek felfogása: a végtelen sokat az ég csillagainak és a tenger homokszemeinek számtalanságához hasonlítja a héber. A Libanon magas cédrusának ellenkezője a falon termő moh:

מן הארץ אשר בלבנון עד הארץ אשר בקיר

A fényes lakomákat Salamon király lakomáihoz hasonlította az utókor:

סעודת שלמה בשעתו

Az általános jólétnek jelensége abban tekintetik, hogy kiki saját szőlőjében és fügefája alatt pihenhet. Hadd tétessék még néhány személyi hasonlatról is említés: Az önféjű mintegy külön oltárt emel magának:

בונה במה לעצמו

ahelyett ugyanis, hogy Izrael törvényei értelmében a közös szentségen hozná áldozatát. Ki kockázatos üzleteket köt, szarvasagancsra helyezi pénzét:

הניח את מעותיו על קרן הצבי

Nyilvánvaló, hogy e példák csak szemelvényei a héber mondások és példázatok ama nagy tárának, melyet nem egyedül az őshaza, de a galuth sivár korszaka is kisarjasztott, tehát ugyyszólván a tenger vízből meritett csöppek csupán a fentiek. Mindazáltal talán ezekből is kicsillan a héber nyelv sajátágos gondolatvilága.

Mint minden nyelv, a „mi nyelvünk“ is, művelői lelkének tükré, mely apáink műveltségével mai napig nőtt, haladt és fejlődött. Szent nyelvünkbe öntötték tudósaink gondolatainkat és érzéseiket, ez adott fennmaradásunkhoz és ittlétünkhöz folytonos tápot és erőt, megemlékezésnek a büszke multra, reménynek és vágyakozásnak a jövőre. A héber nyelv magva a modern zsidó reneszánsznak is és ismerete tanít meg nemzetünk értékét és szellemi fejlettségét igazán becsülni és szeretni.

(Bistrița)

Mordchaj Wider.

Mirjam altató dala

Fordította: LÖBL LAJOS

Aludj kis leányom, — késő van már!
Nézd, a nap is már nyugvóra száll,
a hegyek mögött vörösbe ful...
— Benned még nap s halál harca nem dul,
Szemed fényt lát még — semmi borot,
Aludj, — neked még fényben ragyog az ut,
aludj kisleányom, — gyermekem aludj! —

Aludj kisleányom, — fuj már az esti szél,
Tudjuk honnan jövünk, s utunk véget hol ér?
Az ut itt homályba rejtve vezet,
neked, nekem, — s mindetkinek!
Társtalan, sivár, rögs az út —
De megyünk, — bolyongunk, — egyedül, vakul —
aludj kisleányom, — gyermekem aludj! —

Aludj kisleányom, — s ne nyisd rám kis szemed!
Én értem csak mi ez, — s csengettyűszó neked:
Zengés csak, mint szélszava, víz, mely összecsap,
Egy élet adománya tán, — de mind-mind csak
[szavak. —

Amit alkottam, vélem sirba jut,
Örökül hagyni itt senkise tud —
aludj kisleányom, — gyermekem aludj! —

Alszol-e Mirjam? — Mirjam, életem,
Csak part vagyunk, s e parti tengéren
az ősök vére foly, — az utódok fele...
Apáink vére: büszke, nyugtalansággal tele. —
Mind bennünk élnek Ők. Nem kihált már az ut —
Te vagy a lelkük — s benned az ősök vére fut —
Mirjam — kisleányom — életem — aludj! —

Schlaflied für Mirjam

von RICHARD BEER-HOFFMAN

Schlaf mein Kind — schlaf, es ist spät!
Sieh, wie die Sonne zur Ruhe dort geht,
hinter den Bergen stirbt sie im Rot.
Du — du weisst nichts von Sonne und Tod,
Wendest die Augen zum Licht und zum Schein,
Schlaf, — es sind so viele Sonnen noch dein,
schlaf mein Kind, — mein Kind schlaf ein!

Schlaf mein Kind — der Abendwind weht:
weiss man woher er kommt, wohin er geht?
Dunkel verborgen die Wege hier sind,
dir, und auch mir, und uns Allen, mein Kind!
Blinde — so gehen wir, und gehen allein,
keiner kann keinem Gefährte hier sein, —
schlaf mein Kind, — mein Kind schlaf ein!

Schlaf mein Kind — und horch nicht auf mich!
Sinn hat 's für mich nur, und Schall ist 's für dich.
Schall nur, wie Windeswehn, Wassergerinn,
Worte, — vielleicht eines Lebens Gewinn
Was ich gewonnen, gräbt mit mir ein,
keine kann keinem ein Erbe hier sein —
schlaf mein Kind, — mein Kind schlaf ein!

Schläfst du Mirjam? — Mirjam mein Kind,
Ufer nur sind wir, und tief in uns rinnt
Blut von Gewesnem — zu Kommenden rollt 's,
Blut unsrer Väter, voll Unruh und Stolz.
In uns sind Alle. Wer fühlt sich allein?
Du bist ihr Leben, — ihr Leben ist dein, —
Mirjam — mein Leben, — mein Kind schlaf ein!

Mese

Napkirálynő elhagyta szomorú város ifját

Szomorú város vidám ifja huszonegy, könnyekkel áztatott könnyü évével szabadba vágyott. Ment a távoli kék csikok felé, mert őt is elérte az örök áldás-átok, melynek vezényszava: 'tovább! A sikon volt. Mező, tavaszillat, hódító virágpompa. A bolondító tavaszhozsannában tekintetét, talán véletlenül, vagy végzettszerűen, felemelte a fényre és ime a Végtelen Nagy — reámosolygott. Napkirálynő, így hívták a fényest és hódító szökesége rabbá tette szomorú város ifju lakóját. Rabbá? Dehogy! Reásugarazta életet adó melegét.

Huszonegyéves ifju azt hitte immár: az ő napja eljött.

Napkirálynő kék mezőjén folyton tovább haladt, mintha utja volna, de szemében tűz volt, lényében vonzás, körötte fény és ami a legtöbbet jelentett: meleg! Napkirálynő csalta maga után lovagját.

A távol kék hegy immár ott emelkedett előtte. Az ifju arcát barnapirosra festette Napkirálynő tekintete és rimeket vetett az égnek, mert nagyon szeretett.

Örök emberi: Ifjak, ha szeretnek, hajszoják a ritmust.

Talán nagy volt a fény, talán nagy volt a meleg, talán csalárd manók üzték játékukat, a fény követője pillanatig csak az árnyékot látta, melyet maga vetett. És mikor újra felemelte a tekintetét, vörösben tüzőtt Napkirálynő. Nézése szelid volt, de többé nem az, amelyben annyi volt az ígérlet és amelyért az ifju követte.

Az erdő fain a madarak bucsudalt csiripeltek, muzsikájuk gyönyörű volt. Talán Napkirálynőnek is fájt a távozás, de ment könnyörtelen és eltűnt a hegy mögött.

Akire egyszer, nem is régen, olyan szépen mosolygott a fény fejedelme, még egy utolsó tekintetet vágyott. Felkuszott a hegyre, szeméből legördült két fájó könnycsepp, de Napkirálynő elfelejtette már a Tegnapot. Tekintetében nem volt annyi meleg sem, hogy felszáritsa szegény elhagyott ifju könnyeit.

Napkirálynő a tulsó völgyben uj kalandra lel. Elhagyott ifju nem találja meg a régi égi Fényt soha.

Visszabotorkált a kötömkelegbe.

Szomoru város volt vidám lakója elraktározta éveit és stilszerű lett a városához.

Feiler Pdl

Várjuk az éjszakát

(Regényvázlat)

Irta: Méth Ferenc

I.

Abban az időben hárman voltak jóbarátok, akik szerették az éjszakát. És szomoru vággyal tárták ki karjaikat az esték elé, melyeket lopva szül a suttogó erdők méhe és rejtelmesen, lassan húzódnak le a hegyekről. Valamilyen új megmáslások és egyéb szokatlan érzések uralkodtak vérükben. Szerelem, vagy sokkal komolyabb és a maga sivárságában komorabb élmények?

Ő lelkük, hármukéi az érzésben egymáshoz kulcsolódott és keresve-keresett közösséget, titokzatos és bizalmas ismeretséget egymással szemben. Mintegy levetkezéshez hasonlólt a megismerés kíváncsi óhajában.

Hárman voltak, kissé mesterkélte lelkűek, kedvenc regényükből csent jelleműek. Pózolók és szerfelett bánatosak. Nem általános bajok gondját vérezték, hanem fölötté egyéni és elvontságaiban nagyon önző dolgok kényeskedő megérzéseit.

Beteges tünet volt fiatalságuk közepében, de megkedvelték és éltek vele. Kéjesen szűröskölték ámitó mámorát a tompán-borus éjszakák méhében.

II.

— Én — mondta az első — szeretem az éjszakát, mert magamra talállok benne a teremtett mindenségben. Mert nem látom törpék küzködését kicsiségekért. Küzdelmet azért, hogy a holnap újra rájuk virradhasson az örök harc folytatását hordozván. Így, zavartalan magányosságomban álmodozhatom én dicsőségemről és kiküzdendő hatalmról!...

— Én jól érzem magam így, hogy közöttek vagyok egyedül. Mert nagyon bizalmasan megnyithatom előttetek szívemet. És sirhatok is, ha akarok, mert nem lát senki más és ti nem nevettek ki... Ezt a második mondotta.

— Ami engem illet, — zárta be a harmadik, kinek lelke felduzzadt a sok pesszimista filozófus könyvétől s mint tintától részeg szivacs volt — ami engem illet, én most az örök megnyugvás jelenését érzem, a lét határkövének közelségét sejtem és megpihenni gyászos árnyékában oly jól esik...

III.

Mikor a levelek már mind lehullottak, került közéjük a negyedik. Idegen volt közöttük lelke szövésében és még e nagy őszi sötétségben is elkiabált tőlük. Mert magánviselte az élet ezer csínját-bínját és örülni tudott apró villanásoknak, megkönnyen kétségbeesett, ha úgy adódtak a körülmények.

— Szerintem az élet és minden úgy van jól, ahogy látjuk. Fölösleges tépelődni és emészteni magunkat hitványságokért. Minden napnak következetesen meg van a maga öröme és baja. Egymásután, rendszeresen, ahogy mi lábainkat rakjuk. Egyszer jobb... egyszer bal... Bele kell lapulni magunk árnyékunkba és ha ezt megszokjuk, fel sem tűnik az iga. Sőt jól is esik...

Közbevágtak:

— Bolond vagy! Mint lehetsz megelégedve magaddal és ezekkel az állapotokkal, hogy lelked nem ösztönöz boldogság után?...

— Ócska beszéd! Boldogságot talál az ember bárhol és bármilyen körülmények között, ha azt lelkében magával vitte. Ha pedig nem viszi, úgy hiába keresi... De hagyjuk ezt. Magam részéről már szívesen aludnék, ha öregemék el nem lumpolnák az időt chanuka örömére. Hisz tudjátok?...

Mikor kopott és keskeny háta, mely előre görnyedt most, mintha meghajolna most az első téli szél ostromában, beleveszett a függőleges, összecsapzott árnyékok foltjába, fölvette a szót az első:

— Ilyen embernek nem való agyvelő. Csak száj illetné meg a torkán, hogy egyék meg szuszogjon.

— Ugy él, mint az állatok, — állapították meg. — Ha huzzák a gyeplőt, indul. Hogyha ostort érez — gyorsabban lép. Ösztön dirigálja.

— Egy fog a világ kerekében. Sem nem szoroz, se nem oszt...

Letárgyalták. Némi szemrehányással és szomoru kéllegységgel, mint az már nekik szokásuk volt.

Hármuknak, dicsőknek, kik az éjszakára vártak...

IV.

A napok teltek, a sarki fűszerbolt irodájában halomra gyűltek az elhasznált naptárak.

Az éjszakára váró vándorok elsejéből szürke kiskereskedő lett. Kicsiny ügyekkel bibelődő és a holnap gondját cipelő igyekvő zsidócska, ki árdrágításért ült is már két hónapot. Nem többet, csak kettőt. Kicsiny ember törpe világban...

A második érdekházasságot kötött és elrakta fiát, mikor uzsonnapénzén ibolyacsokrot vásárolt.

A harmadik pedig mozgósításkor inkább literszámra itta a ricinusos feketekávé, semmint harcba menjen. És most sorra járja a híres szanatóriumokat s a professzoroknak könyörög incifinci segítségért, mivel az élethez kapaszkodjék.

És a negyedik?

Ő végigverekedte a világháborút. Nem volt vitéz, de azt mondják gyáván sem viselkedett. Tanujelül otthagya féllábát valamelyik galiciai düllőn. Mikor ismét felszántották a földeket, kivetette az ekevas porladó csonka csontját s a litván paraszt keresztet-vetett és találgatta, kié lehetett?

Háboru után, mert sokaknak nem tetszett göndör pajesze és megcsufolták a féllábon lótofutó zsidót, jobb életet remélve, de talán eddig ismeretlen lelki ösztökélésre is kihajózott Palesztinába. Itt sem volt szerencséje. Hogy-hogy-nem az első arab heccek alkalmával csetepatéba keveredett. S miután nem akart barátai mögött elmaradni, kicsit verekedett is mankójával. Mikor pedig retirálásra került a sor, féllábvál visszarekedt s szegényt felhúzták a legelső fára s diadalmasan táncolták körül imbolygó hulláját. — Különbén később szép temetése volt.

V.

Az idők folyásában azután valahogy összekerültek hárman az éjszakai vándorok. A negyedik bizony nem jöhetett, de hire széjjelment és sokat beszéltek róla az emberek — megoszló véleménynyel — szombat délutánonként mincha előtt, vagy utána.

Mikor összekerültek, hárman, már mindenkinek aranylánc huzta gomblyukát és jólléttől gömbölyödött gyomruk. Beszélgettek mindenről, miről beszélni lehetett, az árákról, az antiszemitizmusról és végül szóba került a negyedik.

— Rájárt a rud — így az első. — De ő kereste magának. Miért nem tudott csendesen meghuzódni lakásának négy fala között? Végigheverni a diványon és csak az újságból idézni maga elé a mozdulásokat. És nem bennük élni, csupán a hír kedvéért, ami, — amint látjuk — nem is egyöntetűen dicsőséges.

— Én sajnálom — a második szólt. — Nagyon jó fiu volt. Csak gyenge szivü. Oh, a mai világban zárja szivét és érzéseit kazettába az ember. Nagyobb gond az, ha szabadon van, mint a pénz. De nem is ér annyit!...

— Ugy kell neki! Miért kereste a veszedelmeket? Most sétálhatna a fák alatt májusban és purimkor élvezhetne egy-két pohár pezsgőt...

Ekkor megjelent közöttük a negyedik. Nem látták, nem hallották, de ő szólt:

— Idéztetek, itt vagyok. És sajnállak végtelenül benneteket, hogy nem magyarázhatom meg nektek a szó és tett különbségét. Mert mi az öröm, a boldogság, a szerelem, a megelégedés, a jólét, a kényelem, a kacagás és kincs, egy akármilyen parányi tettel szemben, mely előttünk és az igazságos világnézet előtt céltudatos? Ti magatok parányi létét toljátok előre tettetekkel és emelitek a szerintetek tökéletes átélés felé. De mi a ti életek? Marad valami belőle, ha beledőltek a földbe? Mig ha gyarlóságokkal csak egy kavicsot mozgattok meg a célok, az eszmék, a nagy megmozdulások érdekében, a kavics beszélni fog, élni fog az örök változásban és bármilyen csekély mértékben is, de segíteni fogja a létnek sima folyását, mely befejezése a teremtésnek és így kötelességeitek!... Meg fogjátok ezt tudni tudatlan testvéreim, de én sajnállak benneteket, mert igen későn eszméltek majd reá...

Elhallgatott és láthatatlan kezével révedzőn belemutatott a messzeségbe.

VI.

Alkonyult és felütötte fejét a hideg esti szél.

— Hazamegyünk — szólt borzongva az első. — Hideg van. Nekünk már legjobb otthon a meleg ágyban a fáradtság után holnapra elpihenni.

A másik kettő rábólintott és szóltak:

— Ugy van. Várjuk az éjszakát.

**Nemzetközi gyűjtőforgalom,
fuvarozások, vámolások, berak-
tározások, butorszállítások**

L ó p i a c

Telefon 37.

Sürgöncim: ENZIG, BRAȘOV

4

Telefon: 37.

Sürgöncim: EINZIG BRAȘOV

Riporthajszán

(Tipusok)

Végigszáguldoztam egy sötét, viharzó, eső zuhogó éjszakáján a szabadság ünnepének a mezuzás ajtóik fölött és a legembertelenebbeket látogattam meg először. A kívülről szép falakon, belül a sarkokból jajszó hallatszott. Ott feküdtek összehúzva magukat jól elzárt ajtóik mögött, mert félték. Az eső azonban beesett az lakásukba és utólrerte őket minden sarokban, az álom elkerülte őket és fogvacogva vártak a reggelre, akaratt és kívánság követelés és vágy nélkül. Riadalommal és bizalmatlansággal telt arcuknak, minden nap új ráncot, új ellenséget szerzett. — Brr! Utálat járta be testemet. Ezek olyanok, kik meglegednek azzal, hogy megszülettek! Ezek olyanok, kiknek semmi más nem kell az élettől, csak az, hogy csendben végigaludhassák az éjszakát és hogy a földön lehessenek. Olyanok, kik este csak azért születnek, hogy reggel meghallhassanak. Kiknek életük csak az éjszaka, világosságot nem várnak, mert nincs hitük semmiben, mert nincs előttük semmiféle szentség. Meg nem érett és rosszul használt cinizmusukban erősnek érezték magukat, de az eső ellen nem tehetek semmit. — Rettenetes és én ezekkel együtt nevezem magam embernek? Tova innen...

És láttam odébb ismét embereket, akik biztak és hittek. Arcukra a hajnal eljövételének reménye, mosolyt, talán boldogságot is varázsolt. De én láttam — ők vakok voltak, mert nem igazán hittek, mert a szívükhöz legközelebb nem keresték azt. Vakon — évezredes tradíciótoronyokat rugtak félre, ahelyett, hogy azon a magasba menjenek. Tudom — hiába várnak most ők... még nagyon soká vakok kell maradjanak. — Fájaltam őket, lelkem sirt, mert hitkészségük óriási tolóereje, egy oldalmeredeken, az idegen éjszak, idegen eszmék lejtőjén — talán még menthetően, — de csuszik lefelé. Biztattak: „maradj velünk, már nincs messze a teljes kivilágosodás, már jön megértve a megváltó sugár.” Magasan repültem fölöttük és horizontjukon a sötétben még sötétebb foltokat is láttam. Későn fog betörtetni itt a fény és én azt kerestem. Mindannyian megfeledeztek arról, hogy a szabadságnak már itt az ünnepe, de itt már nem vert eső és én éreztem, hogy szép

halottak ők most, mert tudták volna kérni, követelni és kaptak volna, ha igazra találtak volna.

Arrább! Láttam olyanokat, kik teljesen meglegedettnek érezték magukat, mert az igazi hittel találtak meg. De világosságot nem kértek és vártak arra, hogy fehér számon Messiás hozza nekik azt, mert máskülömben nem mertek volna a hajnal elé nézni. Hitték azt, hogy nekik várni — várni kell rá és rám megvetéssel néztek, mert kérdezgettem, miért nincs már hajnal?

De már egy távolsággal odébb zaj ütötte meg a csöndrétegeket. Energikus fénypontokat láttam egyszerre csak sietni egy felé. Az égen az éjszaka miriád csillaga, mintha szivesebben ragyogott volna itt. Összeszedtem utolsó emberi hitemet és elfogtam az egyik siető pontot. Egy ifju volt, akinek az arca világitott, fénylett. Csillogó, ekete szemében megmagyarázhatatlan erő vonásaiban frissesség és akarat meghajlásra készített előtte. Kezeiben mint valami kardot, a gondolatait tartotta és csendesen szólt, (mintha olyannak mondtat volna, aként régóta szeret): „Miért akadályozol? Lásd hátunk mögött az éj, buta, gonosz éj, ott előttünk dereng már a regg és én élni akarok a világosságban. Én ember akarok lenni, emberek között és küzdeni akarok azokért is, kik eszük vesztve itt maradtak az éjszakában. Én követelni fogom az lettől azt, amivel tartozik nekem azért, hogy a világra hozott, a boldogságomat, a meglegedettséget és hiszem, hogy sikerülni fog. Hiszen az apám véréből valókkal együtt fogok harcolni értük és magamért. Nézd, ott találkozzunk és elmegyünk a hajnal elé, mert itt nem várhatjuk be, az nagyon soká lenne.” Hangja emelkedett és én nyitott lélekkel csudáltam. Ő hisz az igaziban és hisz az erejében. És ők együtt azok, akiket kerestem tán? Az ifju arca már lángokban égett és beszélt tovább: „Az éjszakában a népek egymásra és minél nagyobb háborus zsákmányra lesnek, ott a legszentebb eszmék elferdülnek gyűlöletté, de lásd ott messze a Scopusról ős — új tan világít, ott már hajnal van. Oda készülünk. A megértés, a szeretet, a munkavágy világít az arcunkon. És meglásd, ha majd ott leszünk a Scopus megnő és sugarai nemcsak

Mozaik

Hatalmas tehetségek köde világít. Távlatos differenciák paralell futnak, Ütemes, bus ritmusok lágyan zengedeznek. Couleurok kékje zöldelik felénk. Aviva-leányok kacér szeme villan. Villanyos szem fénye illan. — Feltápáskodó barissianusok jajszava hallszik. Erdőben vagyunk?

A fák az égig érnek. —

Sikongó micsodájának ize, velőtrázó hasfájással hogyishívjakokba tör ki. Ember ereje vész. A falakon mész. Arcok színe frész. Ujabb smonce kész.

Hol itten az ész?

Aktivitás, relativitás. Instrukció, destrukció. Szózat — egyenlőség. Konzervatív alliterációk pre-
zumptív diszsonanciája. Izolált reminiscenciák perspektívája.

Idegen szavak szótára.

Ujságok írása történésbe lendül. Tollak sercegő mizéje loccsan. Papirkosár. Tűzgyújtók halmozódnak. Pirománikus vágyak növés az éjben. Én irok, te irsz, ő ir, mi irunk, ti irtok, ők — rínak. A mentő állomás telefondrótja elszakadt. Káosz. Felvevő gépek herregése. Max Linder, Zigóttó, Pat & Patachon.

Mindaz aki bántja embertársát — bűnös. Akit bántottak visszaüthet, aki olvasott írhat. Felbarissianusok: Én irok, ők rínak.

Kifejlet sehol. Türelmes fülek lekonyulnak. Kétségbesett keresés „meglátások“ után:

Vége. Kitér a forradalom.

Kezek ökölbe szorulnak.

Nébutítás ideje utolsókat hördül.

Alszol már hitsorsom?

*

A „Torztükör“ hirei és közleményei.

Hasgörcsös barissianusok. Szívesen látjuk írásaitokat, ha megütik a kacagó idegszálak mértékét, csak tolakodjatok bátran írásaitokkal felénk.

Közöljük, hogy jövő számunktól kezdve lerántjuk a leplet és reáboritjuk a lepedőt nagynevű(?) vezéreinkre „Ezek vagytok ti“ rovatunkban. Sorra kerülnek öregjeinktől (Dr. Ritter—Dr. Krémer) nagyjainkon át (Dr. Weiszburg—Giszkalay—Dr. Erdélyi stb.) — Mojse macht sach grojsz-inkig (Noszin—Weisz Mendel stb.) mindenki és ezután a többiek is — Adonoktól lefelé csak a felét szenvedik.

Gondolatok

össze-vissza, az erkölcsi undortól, a relativ igazsáig.

Megnyugvásra vágyó fiatal lelkek óvakodjanak a lelki kilengésektől. A különös és nagyobb megrázkódtatások semmiesetre sem szolgálhatják a nyugalmi célt. Például el kell képzelnünk valakinek a lelkivilágát egy olyan ráébredés után, hogy minden létező, ami neki azelőtt talán szent is volt, csak hazugság, szörnyű, butító hazugság. Borzasztó undor tölti el a lényét, mert hazugság volt a madárdal, az édes, bugó, hízalgó csók, hazugságnak látja már az eszmét, amelyért meghalni tudott volna. Csudát meghalni! Élni kell az eszméért. Azt mondják, hogy minden eszmének mártírjai kell legyenek, hogy diadalra jusson. Galád család ez is, melyet belénk nevelnek. Hagyjanak élni ősi módon: a születéstől a természetes halálig.

Az élet: jog, vagy kötelesség. Ha jog, ne fozsanak meg tőle időelőtt. Ha kötelesség, — akkor ne vegyék el tőlünk a lehetőségeket, mellyel ezen kötelességünknek eleget tehesünk.

A mai társadalmi berendezkedésünk nem

egyéb, mint készülődés a harcra és amellet még azt is tanítják, hogy erény a harci bátorság. Egy idegőrijtő világháború után, melyben mindenki szenvedett, csak a rövidlátók, vagy épen vakok nyilatkozhatnak így.

Hagyjuk a harcot, keressük a megnyugvást!

És ha szeretni fogod embertársaidat, azok szintén fognak szeretni téged? Elhiszed-e, hogy rajtad nem fog beteljesedni az a példabeszéd arról a tőtről, akit a házadba fogadsz? És hogyan szerethess, mikor csak gyűlöletre tanítottak, mikor csak a fajkülönbséget nevelték beléd és éhen pusztulhatsz és szomjan elveszhatsz a barátaid között.

Az átlagbarátság nem tart tovább az ugynevezett „baráti jobb“-nál. Mikor már tovább kutatás eljutsz a zsebig, ott megszűnt minden összetartozóság, minden baráti érzelem.

És a szív? Ez is hazugság. A költők hazudták, mert nekik jogot ad erre a poétika. Nem a szívben van a szeretet, sem a szerelem. A sze-

retétet az értelemben kell keresnünk, a szerelem pedig a pénztárcák vastagságával van egyenes arányban. Szív és szerelem! Tönkreteszik az ember anatómiai elképzelését.

Miért a kasztrendszer? Miért a társadalmi elkülönülés és elkülönítés? Miért szabad az egyiknek azt, amiért a másikat kiközösítik a társadalomból? Miért élhet szabad életet egy férfi, anélkül, hogy folt esnék ezért a becsületén és miért ítélik el ezért a nőt?

Vagy engedje meg a társadalom a nőnek is a szabad életet, vagy tiltsa el a férfitől is!

Vagy ha elfogadjuk teljes egészében ezt a társadalmi berendezkedést, akkor is kérdezhetjük:

Miért nem ítélik egyformán a társadalom a szabad életet élők felett? Miért méri össze ezt is a pénzzel? Ha egy szegény cselekszik balul a mai társadalom szempontjából, akkor kiközösítik. Ha ugyanez egy gazdagnál történik, a társadalom szemétté huny, megmarad a nő a legjobb társaságnak, sőt tisztességes családapák és ártatlan nem is sejtők kezét is csókolnak neki, kifejezve ezzel a tiszteletadását.

Úndor fog el, ha erre gondolok és áhítatos kézmóssággal jelzem a tisztultabb világnézetet.

Az igazság mindig relatív és mi sohasem gondolunk erre a szentté avatott relativitásra. Azt

hisszük mindig, hogy a mi igazságunk az igazi és megbántva érezzük magunkat, ha a köznek más az igazsága, mint amelyet mi hangoztatunk. Hol az igazság? Ott, ahol az erő. Mert nyomósabb argumentuma nincs az igazságnak, mint az erő, sőt tovább megyek, mint az erőszak. De ez csak relatív áll így. Azok szempontjából, akik a hatalom birtokában vannak.

Azt mondják rólunk általában, akik nem tartoznak közénk, hogy a mi fajunknak szaga van. És ezt szép jelző alakjában fajmegjelölésünk elé helyezik. Lehet, hogy igazuk van és valóban szaga van a zsidónak az ő szempont, illetve orrpontjukból, de fel kell őket világosítani, hogy nekik gúnyolódóknak is illatuk van és hozzá kellemetlen erős.

Ezek szerint elfogadjuk az elméletet, hogy minden fajnak meg van a maga jellegzetes szaga.

Vita tárgyát most már csak az képezheti, hogy melyik illat kellemetlenebb. Itt megint szembetalálkozunk a fenséges igazsággal a relativitás köpenyében és mindkét oldalról kiálthatjuk az igazságot. Vajjon nem annak a csoportnak van-e igaza, mely jobban kiabál? Ha ezt fogadjuk el az igazság alapjának, akkor meg kell szervezzük a dalárdánkat!

Pont.

Feiler Pál.

Dávidok utja

(Szeretettel Chaluc-testvéreimnek)

Egyedül semmi a vízcsepp gyöngye,
életet adni, építeni gyöngye,
de egyesülten nagy csodákat termel.

Két összezárt kéz szájalmas, árva,
ha ölben fekszik tunyán, magára
és viaskodik ezer féle tervvel.

Érezték ők is. Hajszolva, verve
tömörültek egy közl s mederbe,
s most büszke lábuk merészen halad.

Ha egyik izma ványadtra vásik,
már helyébe lép, ott áll a másik,
s a gyűlöletnek üzennek hadat

Mennek előre. Sok kicsi Dávid,
ki útattörni, dolgozni áhit
s nem akar járnai görnyedő háttal

Minderekészen parittyá náluk
és meg sem rezzen fiatal válluk,
ha harcrakelnek gőgös Góliáttal.

Kezük a földet ébreszti, vágja,
és jut idő a szépre, virágra,
hogy örvendezzen az is, ki beteg.

Hol tegnap durva kövek feküdtek,
holnap derüsen tanyákat ütnek
ezervirágu tarka ligetek.

Ki itthon únva könyveit bújta,
ott kicsinyeket készít nagy útra,
elégedetten lelkeket vezet,

s kinek itt bársony övezte testét
ott szánt és épít, s féli az estét,
hogy igen kevés amit végezett.

Még sok is e fény arra a szépre,
mely üzve, hajtva, gúnyolva, tépve
századokon át örökké temet.

Legyen áldott az, hogy még nem késő.
Legyen áldott kalapács, véső,
s a kezek, melyek a nagy útvesztőben
sugárt hintenek.

Halmágyi Mária

Torzükör

Szerkeszti: Löbl Lajos, az odorheiu-i oréach Barissia főróseja

A már vissza nem hozható megtörténtek mögé

Hasemes! Kisütött ragyogó Sugáiraival hát végre a nap és rögtön úgy elkápráztatta szegény oréach szemünket, hogy nem látunk belőle semmit sem. De ép ez a mi Hasemesünk fenomenitálásának legszenzációsabb bizonyítéka — : szerkesztői birják a Wells: „A láthatatlan ember”-ének csodálatos fluidumát, amely által láthatatlanná válik a test, a szellem — különösen a szellem teljesen láthatatlanná, őrzik ezt a folyadékot jól — óriási mennyiséget bírnak belőle — s ez reménysége annak, hogy a szellem sokáig láthatatlan is marad.

Testvérek! Mi mint jólnevelt, még hátulgombolós nadrágban járó oréachocskák, tükre kell legyünk nagy adon-Barissiank összes tetteinek. — De a mi képességeink elenyésznek a nagy tudás mellett — mi csak utáztat, csak torzükör — torzükör — lehetünk.

„Nap”-unk fogyatkozással tünt fel a keleti égen, szenes tüveg kell tehát hozzá, hogy valódi pompájában ragyogjon előttünk. A szenes tüveg mi vagyunk! Rajtunk nézzétek át majd „Hasemes”-ünk minden előző számát — akkor majd meglátjátok Brassó és vidéke igazi fénysugarait. — Mi leszünk a tükör, ha beléknéztek, meglátjátok a „Hasemes” írásainak fordított mását — „s minden fordítva igazi, mindennek a fonákja az eredeti színe” — mondaná Feiler-Wilde Oszkár, a mi meglátónk. „Nem kell nekünk Wells fluiduma — a láthatatlan szellem vagyunk magunk!”

Szinesnek, délibábos csalókanak látjuk a jövőt, és egy kis írói készséget nagyon — nagyon vágyunk!

Dörgünk az adonokhoz: Rettegjetek!
Szavunk a cáirokhoz: Tanuljatok!
Szólunk az oréachokhoz: Kárörvendjete!
Testvérek! Csak elnézést kérünk, ha futni kell, letagadunk mindent magunk.

A Feiler Pali meglátásai

„Aljas az, aki megzavarja az alvók nyugalomát” — mondja ő. — És aki elaltatja az ébrenvőket, azzal mi van? . . .

Ne fájjon soha, ha rossznak találod a Noárt. Fáj neked az, ha a Hasemesbe nézel?

A társadalmi rend adottsága, hogy olyan lapokat is elolvassunk, amelyek ezt meg nem érdemlik.

A mai modern korban az írásra hajlamos excentrikusokat is normális embernek nézik.

Leggyávabb lény az írói típus. Könnyű védelmi fegyver írásokkal narkotizálni az olvasót.

Az erényt és tehetséget mindég magunkban kell keresni. Ha erőt meggyőztük legalább magunk, biztos egy új lap megindulása.

Tömegeklátás: A Mult és Jövő, a Hasemeshez képest csak ponyvatermék.

A Barissia-munka főmozgató ereje: hallgatni s tenni — az Aviva-munkáé: beszélni s lenni, — az enyém: csenni — enni — menni.

Avivák!

A „HASEMEST”

Erdély és Bánát minden városában olvassák!

Barissiak!

A „HASEMES”

hirdetési díjszabása a legolcsóbb!

Hirdessetek a „HASEMES”-ben!

Aktuális igazságok

A galut büne a magunk büne. Felelősek nem vagyunk és nem lehetünk lelki berendezkedésünk ilyen formában való kialakulásáért. Szeretjük a végleteket, a nemes gesztusokat és elsőként esünk bete korunk divatos betegségeibe.

Álljon itt néhány szó az individualizmusról. Mióta Nietzsche megírta nagy művét, mely a szellemi arisztokratizmust hirdeti és bevezeti életünkbe az Übermenschet azóta átöröklésként magunkban hordozott szellemi kiváltságot és ennek hite újabb tápot nyert és lehetetlen megnyilatkozásokban éli ki magát.

Bűn, utálatos bűn individualizmust hangoztatni az eszme keretén belül. A predesztináció mindig meghozza a maga gyümölcseit, de megcsufolása minden szépség és jószág tagadása, minden ideálműsnek, ha katonái egyéni vagy szervezeti érdeket akarnak belevinni a maguk kiváltságuknak tudatában az eszme életébe. Önzés, mely önmagunk tehetetlenségébe ful és óriási kiábrándulást hoz maga után. Igaz, hogy letépi az elfogultság hályogát szemünkről és a fellegekből, ahová magunk kiváltságának tudata emelt bennünket, leránt a földre, de az ilyen gyógy mód mindig veszélyes, mely a páciens eszmei meggyőződésének halálát vonhatja maga után. Két ellentétes kijelentés hangzott el rólunk ill. szervezetünkről a váradi konferencia alkalmából. Álljon itt mind a kettő, hogy az ellentét nagyobb legyen és egyiknek a másik szembeállításával jobban kidomborodjon az igaz előnyei.

A Barisszia az eszme közkatonaságát zárja magába.

A Barisszia arra hivatott, hogy ennek az erdélyi zsidó generációnak vezéreit kitermelje magából.

Az első megállapítás a helyesebb, igazabb és jobb. Nekünk ugyanannyi tudással kell rendelkezniünk közkatonáknak, mint a vezéreknek, de nekünk első sorban engedelmessé kell tudnunk. Nekünk fegyvereseknek kell lenniük, áldozatoknak kell hoznunk az eszméért és nem szabad válogatnunk a munkában. A Barisszia nem exkluzív szervezet, melynek tagjai kizárólag szellemi fegyvereket élesítenek és fegyvertárukat gazdagítják, hanem jó zsidó cionista szervezet, melynek első ideálja K. K. L. kell legyen.

Természetes emberi megnyilatkozás, a jólét után való törekvés úgy a zsidóságnál, mint a többi népeknél. A zsidóságnál intelligenciájának és az ebből fakadó igényeinek megfelelően jelentkezik ez a vágy.

A zsidóság nagy tömege szegény és a legszegebb tulajdonságokkal van felruházva a töredék, amelyik a gazdagságot képviseli elveszti a jó tulajdonságait, kevés kivétellel elfelejtkezik fájáról és kárpótlásul a múltért, szenvedése miatt mámorba temetkezik.

A gazdag zsidónál a zsidók hibái fokozottabb mértékben ütköznek ki. Tobzódó életvágy a pénz rangjának és hatalmának erős fitogtatása saját fájának lenézése az uralkodó fajba való beolvadás vágya jellemzik. Azonkívül modern korunk Bettauer jelszava náluk hódít a legerősebben. Ellenszenvet vált ki magatartásuk nemcsak az ellenségeinkből, hanem belőlünk is. Hiszen mindenkinek joga van olyan életet leélni, amilyent teremteni tud magának, de a keleti vér ilyen nagy mértékben való kiütözközése előtt bámulattal vegyes meglepetéssel kell megállnunk. Mintha évszázadok lezárt zsilipjei szabadulnának fel és a vér hullámain vinnék tova az élet gyönyöreitől elkábult tulajdonosát.

Pedig a zsidóságban meg kell lenni a kollektív felelősség érzésének. Fajiságunk tragikuma, hogy kollektíven tesznek felelőssé egyesek tetteiért. Galut tragikum, mely elől nem menekülhetnek meg azok sem, akik minden kötelet szét tépve akarnak eltávolodni tőlünk.

Szomorú jelenség a pénz ifjuságának távollmaradása a mozgalomtól. A gazdag zsidó ifjuság még mindig a múlt ideológiájában éli életét. Kis része már szakított a múlttal de aktív megmozdulást sehohsem látunk. A tőke nem ismer ideálműs, romantikát, tradíciót, de a tőkének egyszerű szimatja van. A tőke megmozdult, de ifjuságát nem hozta magával, vagy talán a tőke ifjusága feleslegesnek tartja a mozgalmat, mert nem érzi annak égető szükségességét? Kívánjuk nekik, hogy ne csalódjanak és felébredésük ne legyen késő, vagy talán azt kívánjuk, hogy: csalódjanak? Mindegy az eredmény, ugyanis ugyanaz, csak az ut lesz nehezebb a célhoz.

Jisrael felindult...

Irta: FÉTH MERI

Jisrael elindult Méth Ferit keresni.
Jisrael csendes és béketűrő volt.
Nagy zsebek mélyén akarta felfedezni,
Őt, kiben lány versek vágya dalolt.
Keresni ment és sehohsem találta,
Ros-slisik hona üresen lobolt (?)
Midőn rátalált véletlen Sugárra,
Ki Mériével „kéz-kézben” loholt!

„Csapágyra mondom” az este s hajnal
Leste már őt felvillanó szemem,
Élveztem közben a verseit vajjal
És mégsem látja őtet senkisémm
Dántól Bérsebáig — Giszkalától Méhig
Ritmusos, dalos — de hosszú az út,
Citromfák sem érnék sehohsem az égig
Minek keresni hát ezt a kisiut?

De Jiszrul bá' tovább ment mitse adva reája
Szerelmes embernek béka ad szavára

S Méth-kereső úton Jisrael csak lépett
Atolvasván közben sok sületlenséget
S Feilerbe ütközött dalos vagy vers lába
S imhol Méth Feri ült az ő gomblyukába.
Verset irt ott is a drága istenáldott,
Feiler hessegette tovább a muzsákat
Le-lenézett néha drága Ferijére,
Miközben port hintett Jiszrol szemébe.
Az a története sok ritmusos szónak,
Ha nem hiszed, csapj fel „Hasemes” ol-
vasónak.

Kiadóhivatali közlemények

Avivák! Barissziák!

Dacára levélbeni felkérésünknek, még mai napig sem kaptuk meg minden rendelkezések lapunkra, nem is szólva az elszámolások sok helyről való feljes elmaradásáról. Tisztában kell lennetek, hogy lapunk ára csupán a szigoruan vett önköltségeket fedezi és csupán csak *pontos és haladéktalanul* beküldött elszámolások által biztosítható fennmaradása. Ezt belátva, felszólításunkra a Hithabruthok, melyek rendelkezéseiket már leadták, kivétel nélkül *utánvétellel* kérték a lap további küldését, belátva, hogy ez amugy sem jelent különösebb megterhelést, viszont lapunk ügyét hathatósan mozdítják elő vele. Ismételtel kérünk *minden Aviva és Barissia Hithabruthot* hátralékos rendelkezései, valamint pontos elszámolásainak *azonnal* való beküldésére és egyben a példányok utánvétellel való küldésének beleegyezésébe. Elszámolással következő Barissia Hithabruthok vannak hátralékban: Barissia Aiud, B. Toplița, B. Petrosani, B. Huedin, B. Mediaș, B. Beclean, B. Nasaud, B. Alesd, B. Gherla, B. Déva, B. Hida, B. Oradea-Mare, B. Alba-Iulia, B. Páris, B. Reghinul-Săseșc, B. Orsova, B. Caransebeș, B. Turda, B. Orăștia, B. Baia-Mare, B. Odorheiu, B. Mărghița, B. Padova, B. Făgăraș.

Szerkesztői üzenetek

Aviva Jehudit, Resița. Köszönjük nektek azt a szeretetet és előlegezett bizalmat, mellyel lapunkat fogadtátok. Csak minél több példányban helyezték el lányok.

Többeknek. A múlt számunkban megjelent palesztinai levelet Szombat Gyula brüssói származásu chalu írta. Őt nevezik „az első erdélyi chalu”-nak, mivel chalu minőségben ő került először Erec-Jisraelbe. A múlt év őszén utazott el és most Haifában kőműves munkát végez. Címe: Jechiel Sabbath Haifa New-Street 6 0.

„NOAR” Chuj. Vállveregető kritikátokat olvastuk. Minálunk vannak még gerendás mennyezetek. Feljegyeztük a mestergerendára.

Nem reklám! A gyergyószentmiklósi Barissziától kaptuk az alábbi lapunkra nem kevésbé hízelgő levelet: Szó szerint közöljük:

„Megkaptuk leveleteket, valamint lapotokat is és kérünk értesítetek arról, hogy hány példányt küldtetek. U. i. a lap megérkezéttel azt úgy *szétkapkodták*, hogy nem tudtuk megállapítani. Mihelyt erről megkapjuk értesítéseteket, az értékét azonnal beküldjük stb. stb. Testvéri szeretettel Kupfermann Károly, Közér Károly.

Hej gyergyóiak! Örömmel küldtük el a választ. — Mit csinál az Aviva? Virulnak még a lányaitok?

Katona-Barissziánus, Nasaud. Versed: „A győzelem küszöbén” nem minden gondolat nélkül való. Egy dolog feltétlenül megállapítható: jóidulatuán gondoltad el és irtad meg. De figyeld meg a versformát:

„Testvérek! Jöjjetek velem!

Ézt kívánja szerelmem.

Az én szerelmem Palesztina!

Igy parancsolja a Barisszia, a Barisszia!

Szerelmedben mi is osztozunk! A sok vetélytárs remélem nem bánt? De ugyebár te is belátod, — versed nem közölhető.

„HEANAV”, Bistrița. Érdeklődéssel várjuk további beigért írásaidat.

Figyelmes olvasónk, Dés. Igazad van. Valóban lapunk előző számában korább jelent meg Leo Perutz „Legenda a gettóból” című novellája, saját fordítónk toliból, mint az „Uj Kelet” hetilapja a „Föld” azt közölte.

Szerkesztőség és Kiadóhivatalt illető levelek, közlemények és értesítések a következő címre küldendők:

Hirsch Zsigmond Brașov, Str. Spitalului 66.
A „HASEMES” telefonszám: 539, 275, 37, 218, 381, 501.

Nyomtatványok, üzleti könyvek, átirókönyvek, másolókönyvek,
indigópapír viola és kék, ugyszintén szénpapírok,
üzleti és irodai levélpapírok, borítékok, író-,
másoló- és színes tinták, bélyegzőfesté-
kek, tusok, ironok, gummik és
tollak, irodai felszerelések, tin-
tartók, itatós deszkák, külön-
böző vonalzó, levélrendezők
és iratmappák, írógépek, gép-
szallagok minden nagyságban,
k ü l ö n b ö z ő minőségekben
kaphatók

a legjutányosabb árak mellett

Grünfeld Vilmos és Társai

könyv-, papir- és írószerkereskedésében

◆ Brassó, Kapu-u. 64.